

**WOJEWÓDZKA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W OLSZTYNIE**

**LABORATORIUM
BADAŃ
EPIDEMIOLOGICZNO-KLINICZNYCH**

Egzemplarz nr 01
Podlega aktualizacji

INSTRUKCJA

I-06/PO-03

**POBIERANIE, TRANSPORT I PRZECHOWYWANIE PRÓBEK
DO BADAŃ PRZEZ LBEK**

	Imię i nazwisko	Data	Podpis
Opracował (a)	Agnieszka Szewc	17.12.2021	
Sprawdził (a)	Bożena Miron-Śleszyńska	20.12.2021	
Zatwierdził (a)	Sylwia Krzętowska	03.01.2022	

Niniejszy dokument jest własnością Laboratorium Badań Epidemiologiczno-Klinicznych.
Powielanie bez zgody właściciela jest zabronione.

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W OLSZTYNIE LABORATORIUM BADAŃ EPIDEMIOLOGICZNO- KLINICZNYCH	INSTRUKCJA		Strona 2/stron 7	
	I-06/PO-03		Edycja 1	Wersja 1
	POBIERANIE, TRANSPORT I PRZECHOWYWANIE PRÓBEK DO BADAŃ PRZEZ LBEK		Data obowiązywania 03.01.2022	

1. Cel Instrukcji

Celem Instrukcji jest ustalenie trybu postępowania podczas pobierania, transportu i przechowywania próbek pobranych od klienta w Sekretariacie Technicznym LBEK oraz pobranych u klienta przez pracownika LBEK i dostarczonych bezpośrednio do Laboratorium.

2. Instrukcja dotyczy

- 2.1. Pobierania próbek materiału biologicznego przez pracowników LBEK.
- 2.2. Trybu postępowania z próbkami pobranymi przez pracowników LBEK.
- 2.3. Zasad przechowywania próbek przed rozpoczęciem badań.

3. Zakres stosowania

Instrukcja obowiązuje wszystkich pracowników Laboratorium Badań Epidemiologiczno-Klinicznych (LBEK) pobierających, przechowujących i transportujących próbki do badań w LBEK.

4. Odpowiedzialność

Za nadzór nad stosowaniem Instrukcji odpowiedzialny jest Kierownik Oddziału, każdy w swoim zakresie działania.

Za stosowanie Instrukcji odpowiedzialni są pracownicy Laboratorium pobierający próbki od klienta i u klienta, osoby nadzorujące i wykonujące badania.

5. Zawartość Instrukcji

5.1. Sposób pobierania, transportu i przechowywania próbek badanych w LBEK.

Materiały kliniczne do badań bakteriologicznych należy pobierać przed podaniem antybiotyku lub chemioterapeutyku. W przypadku wdrożenia leczenia przeciwbakteryjnego materiał do badań należy pobrać 3-5 dni po zakończeniu terapii.

Materiały kliniczne do badań mikologicznych powinny być pobierane od pacjentów przed rozpoczęciem terapii przeciwgrzybiczej lub po upływie 4 tygodni od momentu zakończenia leczenia.

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W OLSZTYNIE LABORATORIUM BADAŃ EPIDEMIOLOGICZNO- KLINICZNYCH	INSTRUKCJA		Strona 3/stron 7	
	I-06/PO-03		Edycja 1	Wersja 1
	POBIERANIE, TRANSPORT I PRZECHOWYWANIE PRÓBEK DO BADAŃ PRZESZ LBEK		Data obowiązywania 03.01.2022	

Material	Sposób pobrania	Przechowywanie, transport
BADANIA BAKTERIOLOGICZNE I MIKOLOGICZNE		
Wymaz z jamy ustnej	1. Pobrać materiał z dna owrzodzeń i nalotów na błonie śluzowej ust, z języka, dziąseł, mieszków zębowych, z jam powstałych po ekstrakcji zębów. 2. Pobrać jałową wymazówkę (bez podłoża transportowego) zwilżoną jałową solą fizjologiczną lub na zestaw transportowy.	1. Wymazówkę z pobranym materiałem bez podłoża transportowego zabezpieczyć przed zakażeniem. <u>Nie przechowywać</u>. Dostarczyć natychmiast do laboratorium. Transportować w temp. 18-25°C. 2. Próbkę pobraną na zestaw transportowy zabezpieczyć przed zakażeniem. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W razie konieczności przechowywać w temp. 18-25°C. Transportować w temp. 18-25°C.
Wymaz z gardła	I. Materiał od chorego 1. Pacjent powinien być na czczo, bez mycia zębów, po wypłukaniu jamy ustnej przegotowaną wodą. 2. Przytrzymać język szpatułką, w celu uwidocznienia miejsca pobrania materiału. 2. Pobrać materiał ze zmienionych chorobowo lub pokrytych wydzieliną okolic tylnej ściany gardła, podniebienia lub migdałków, mocno naciskając wacik lub wykonując ruch obrotowy. Starać się nie dotykać zdrowo wyglądających śluzówek i śliny. 3. Pobrać jałową wymazówkę (bez podłoża transportowego) zwilżoną jałową solą fizjologiczną lub na zestaw transportowy. II. Podejrzenie krztuśca 1. Pobrać z tylnej ściany jamy nosowo-gardłowej. Wymaz można pobrać: - przez usta – jałowy wacik na lekko zagiętej wymazówce wprowadzić na miękkie podniebienie, delikatnie potrząsnąć nieco w górę i w dół tylną ścianę jamy nosowo-gardłowej. Nie dotykać śluzówek jamy ustnej i języka, - przez nos – jałową wymazówkę włożyć delikatnie przez otwór nosowy, aż dotknie tylną ścianę gardła, delikatnie potrząsnąć nieco w górę i w dół. 2. Pobrać specjalnymi jałowymi wymazówkami z dakronu lub alginianu wapnia zwilżonymi jałową solą fizjologiczną lub na zestaw transportowy z podłożem Regana-Lowe'a. III. Podejrzenie błonicy i nosicielstwa <i>Corynebacterium diphtheriae</i> 1. Od osób chorych pobrać materiał na dwie wymazówki, najlepiej z dna owrzodzenia (po usunięciu błony) bądź z nalotów. 2. Do badań na nosicielstwo pobrać wydzielinę z mieszków migdałków i z zachyłków między migdałkami a łukami podniebiennymi. 3. Materiał pobrać jałową wymazówką (bez podłoża transportowego) zwilżoną jałową solą fizjologiczną lub na zestaw transportowy. IV. Nosicielstwo <i>Neisseria meningitidis</i>, <i>Staphylococcus aureus</i>. 1. Pobrać na czczo z tylnej ściany gardła, łuków podniebiennych. 2. Pobrać jałową wymazówką (bez podłoża transportowego) zwilżoną jałową solą fizjologiczną lub na zestaw transportowy.	1. Wymazówki z pobranym materiałem bez podłoża transportowego zabezpieczyć przed zakażeniem. <u>Nie przechowywać</u>. Dostarczyć natychmiast do laboratorium. Transportować w temp. 18-25°C. 2. Probki pobrane na zestawy transportowe zabezpieczyć przed zakażeniem. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W razie konieczności przechowywać w temp. 18-25°C. Transportować w temp. 18-25°C.
Wymaz z nosa	I. Materiał od chorego 1. Pobrać materiał z chorobowo zmienionych lub pokrytych wydzieliną okolic. 2. Pobrać jałową wymazówkę (bez podłoża transportowego) zwilżoną jałową solą fizjologiczną lub na zestaw transportowy. II. Nosicielstwo <i>Staphylococcus aureus</i>, <i>Neisseria meningitidis</i>, <i>Corynebacterium diphtheriae</i> 1. Pobrać materiał z przedsionków nosa – na osobną wymazówkę z każdego przedsionka. 2. Pobrać jałowymi wymazówkami (bez podłoża transportowego) zwilżonymi jałową solą fizjologiczną lub na zestawy transportowe.	1. Wymazówki z pobranym materiałem bez podłoża transportowego zabezpieczyć przed zakażeniem. <u>Nie przechowywać</u>. Dostarczyć natychmiast do laboratorium. Transportować w temp. 18-25°C. 2. Probki pobrane na zestawy transportowe zabezpieczyć przed zakażeniem. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W razie konieczności przechowywać w temp. 18-25°C. Transportować w temp. 18-25°C.

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W OLSZTYNIE LABORATORIUM BADAŃ EPIDEMIOLOGICZNO- KLINICZNYCH	INSTRUKCJA		Strona 4/stron 7	
	I-06/PO-03		Edycja 1	Wersja 1
	POBIERANIE, TRANSPORT I PRZECHOWYWANIE PRÓBEK DO BADAŃ PRZEZ LBK		Data obowiązywania 03.01.2022	

Material	Sposób pobrania	Przechowywanie, transport
BADANIA BAKTERIOLOGICZNE I MIKOLOGICZNE		
Wymaz z ucha zewnętrznego	1. Przed pobraniem materiału oczyścić skórę przewodu zewnętrznego jałowym gazikiem, nasączonym preparatem do dezynfekcji skóry i odczekać do wyschnięcia. 2. Pobrać materiał z chorobowo zmienionych miejsc jałową wymazówką zwilżoną solą fizjologiczną, osobną dla każdego ucha, na zestaw bez podłoża transportowego lub na zestaw transportowy. 3. W przypadku perforacji błony bębenkowej, materiał do badania pobiera wyłącznie laryngolog, zbierając płyn wysiękowy jałową wymazówką. Pobrany materiał należy umieścić w podłożu transportowym. 4. Przy nieuszkodzonej błonie bębenkowej i podejrzeniu zapalenia ucha środkowego, materiał do badania pobiera wyłącznie laryngolog, nakłuwając błonę bębenkową i aspirując płyn gromadzący się w uchu środkowym. Pobrany materiał przenieść do jałowego pojemnika.	1. Wymazówki z pobranym materiałem bez podłoża transportowego oraz pojemnik z materiałem pobranym z ucha środkowego zabezpieczyć przed zakażeniem. <u>Nie przechowywać</u> . Dostarczyć natychmiast do laboratorium. Transportować w temp. 18-25°C. 2. Próbkę pobraną na zestaw transportowy zabezpieczyć przed zakażeniem. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W razie konieczności przechowywać w temp. 18-25°C. Transportować w temp. 18-25°C.
Wymaz z worka spojówkowego i wydzielina z oka	1. Nie pobierać wymazu w ciągu 4 h po przepłukaniu lub zakropleniu oczu lekami dezynfekcyjnymi lub chemioterapeutykami. 2. Pobrać materiał dwiema jałowymi platynowymi ezami lub dwiema bawełnianymi wymazówkami zwilżonymi jałową solą fizjologiczną. Jedna z nich służy do wykonania preparatu bezpośredniego, a druga do posiewu. 3. Do badania pobierać ropną wydzielinę zbierającą się w kącie oka. 4. Umieścić w zestawie transportowym. 5. Wyjątkowo dopuszcza się pobranie materiału jałowymi wymazówkami (bez podłoża transportowego). 6. Przy stanie zapalnym jednego oka pobrać również wymaz z oka zdrowego.	1. Próbkę pobraną na zestaw transportowy zabezpieczyć przed zakażeniem. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W razie konieczności przechowywać w temp. 18-25°C. Transportować w temp. 18-25°C. 2. Wymazówkę z pobranym materiałem bez podłoża transportowego zabezpieczyć przed zakażeniem. <u>Nie przechowywać</u> . Dostarczyć natychmiast do laboratorium. Transportować w temp. 18-25°C.
Wymaz ze skóry	1. Pobrać z możliwie dużej powierzchni skóry chorobowo zmienionej. 2. Pobrać jałową wymazówką zwilżoną jałową solą fizjologiczną (bez podłoża transportowego) lub na zestaw transportowy.	1. Wymazówkę z pobranym materiałem bez podłoża transportowego zabezpieczyć przed zakażeniem. <u>Nie przechowywać</u> . Dostarczyć natychmiast do laboratorium. Transportować w temp. 18-25°C. 2. Próbkę pobraną na zestaw transportowy zabezpieczyć przed zakażeniem. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W razie konieczności przechowywać w temp. 18-25°C. Transportować w temp. 18-25°C.
Wymaz z rany	I. Wymaz z rany 1. Powierzchnię wokół rany odkazić środkiem dezynfekcyjnym z miejsca toczącego się procesu zapalnego pobrać wymaz np. wydzielinę z dna zmiany. 2. Rany rozległe – materiał pobrać z pogranicza oraz z centralnej części rany. 3. Pobrać jałową wymazówką (bez podłoża transportowego) zwilżoną jałową solą fizjologiczną lub na zestaw transportowy.	1. Wymazówki z pobranym materiałem (bez podłoża transportowego) zabezpieczyć przed zakażeniem. <u>Nie przechowywać</u> . Dostarczyć natychmiast do laboratorium. Transportować w temp. 18-25°C. 2. Próbkę pobraną na zestaw transportowy zabezpieczyć przed zakażeniem. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W razie konieczności przechowywać w temp. 18-25°C. Transportować w temp. 18-25°C. Próbkę pobraną w kierunku bakterii beztlenowych dostarczyć natychmiast do laboratorium. <u>Nie przechowywać</u> .

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W OLSZTYNIE LABORATORIUM BADAŃ EPIDEMIOLOGICZNO- KLINICZNYCH	INSTRUKCJA		Strona 5/stron 7	
	I-06/PO-03		Edycja 1	Wersja 1
	POBIERANIE, TRANSPORT I PRZECHOWYWANIE PRÓBEK DO BADAŃ PRZEZ LBK		Data obowiązywania 03.01.2022	

Material	Sposób pobrania	Przechowywanie, transport
BADANIA BAKTERIOLOGICZNE I MIKOLOGICZNE		
Krew	I. Sposób pobierania krwi 1. Zdezynfekować ręce przed zabiegiem i założyć jałowe rękawice ochronne. 2. Starannie zdezynfekować skórę w miejscu wkłucia jałowym gazikiem, nasączonym aktualnie stosowanym środkiem dezynfekcyjnym w danej placówce. Począć do wyschnięcia. 3. Miejsce wkłucia nie powinno być więcej dotykane. 4. Korek butelki, do której będzie wprowadzona krew zdezynfekować alkoholowym środkiem dezynfekcyjnym. Gazik ze środkiem dezynfekcyjnym pozostawić na korku do czasu jego nakłucia. Odczekać minimum 1 minutę. 5. Pobrać krew z żyły. 6. W przypadku nie trafienia w żyłę należy koniecznie zmienić igłę. 7. Pobrą krew od osoby dorosłej posiać do butelki z pożywką BACTEC™ AEROBIC w kierunku flory tlenowej i/lub do butelki z pożywką BACTEC™ ANAEROBIC w kierunku flory beztlenowej. W pierwszej kolejności posiać krew do butelki z podłożem dla beztlenowców, następnie do butelki do hodowli bakterii tlenowych. Krew pobrą od dziecka posiać na pożywkę BACTEC™ PEDS PLUS. 8. Po posiewie całość dokładnie, ale delikatnie wymieszać, aby nie wytworzyły się skrzepy.	Zabezpieczyć przed zakażeniem. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W razie konieczności przechowywać w temp. 37°C (± 1,0°C). Transportować w temp. 37°C (± 1,0°C).
Zeskrobiny skórne	1. Przed pobraniem materiału powierzchnię zmienionego chorobowo miejsca należy odkazić za pomocą chusteczki ze środkiem odkażającym. 2. Zeskrobiny należy pobierać tępa stroną jałowego ostrza skalpela lub za pomocą łyżeczki dermatologicznej typu Volkman. 3. Dermatofity jako grzyby pleśniowe wykazują wzrost promienisty. Centrum zainfekowanego obszaru skóry może zawierać starszy i mniej żywotny materiał, tym samym mniej przydatny w dalszej diagnostyce. W grzybicy skóry gładkiej z dobrze wyrażonymi „pierścieniami” materiał najlepiej pobierać w pobliżu zewnętrznych obrzeży zmian w kierunku od obrzeża zmiany do centrum, przekraczając jej margines. W przypadku braku dobrze wyrażonego obrzeża zmiany zeskrobiny należy pobierać z całej dotkniętej zmiany w kierunku od zewnątrz do centrum zmiany. 4. Jeżeli na skórze widoczne są liczne ogniska chorobowe, materiał do badań powinien pochodzić z kilku miejsc, zwłaszcza ze zmian najświeższych. 5. Jeżeli w obrębie zmiany występują pęcherzyki lub krosty należy pobrać ich pokrywę i dołączyć do próbek. 6. Materiał pobierać na ciemny arkusz papieru, po pobraniu kartkę złożyć, aby pobrane zeskrobiny znalazły się wewnątrz bez możliwości wydostania. 7. Zmiany ropiejące można pobierać w postaci wymazów w przypadku gdy niemożliwe lub utrudnione jest uzyskanie zeskrobin.	Próbkę zeskrobin skórnych, włosów oraz fragmenty (zeskrobiny, opilki, wycinki) paznokci należy transportować w suchym, grubym i ciemnym papierze, zagiętym na rogach w taki sposób, by uniemożliwić wydostanie się próbek. Tak przygotowany pakunek należy umieścić w suchym pojemniku (na przykład jałowym pojemniku na mocznik). Dostarczyć do laboratorium w przeciągu 48 godzin. Przechowywać i transportować w temperaturze otoczenia.
Paznokcie	I. Pobieranie zeskrobin z paznokci 1. Przed pobraniem materiału powierzchnię zmienionego chorobowo miejsca należy odkazić za pomocą chusteczki ze środkiem odkażającym. 2. Należy pobrać za pomocą jałowego ostrza skalpela nagromadzone pod płytką paznokciową masy rogowce, tak blisko obrąbka paznokciowego jak to możliwe. 3. Należy również zeskrobać fragmenty spodniej strony płytki paznokciowej, ponownie, najbliższą obrąbką paznokciową jak to możliwe. 4. Materiał z powierzchni należy pobrać poprzez zeskrobanie jałowym skalpelem przebarwionej płytki paznokciowej (materiał pobrać z głębszych partii płytki paznokciowej). Pierwszą partię zeskrobin w celu zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia hodowli należy odrzucić. 5. Zeskrobiny z paznokci powinny być w miarę możliwości rozdrobnione. 6. Materiał pobierać na ciemny arkusz papieru, po pobraniu kartkę złożyć, aby pobrane zeskrobiny znalazły się wewnątrz bez możliwości wydostania. II. Pobieranie opilków i wycinków z paznokci W przypadku paznokci najlepszym materiałem są zeskrobiny. Jeżeli pobranie zeskrobin nie jest możliwe, dopuszczalne jest pobranie opilków lub wycinków paznokci. 1. Przed pobraniem materiału powierzchnię zmienionego chorobowo miejsca należy odkazić za pomocą chusteczki ze środkiem odkażającym. 2. Fragmenty paznokci należy pobierać sterylnym (cząstkami, nożyczkami). 3. Podczas pobierania starać się, by pozyskiwane fragmenty były jak najdrobniejsze. 4. Materiał pobierać na ciemny arkusz papieru, po pobraniu kartkę złożyć, aby pobrane zeskrobiny znalazły się wewnątrz bez możliwości wydostania.	

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W OLSZTYNIE LABORATORIUM BADAŃ EPIDEMIOLOGICZNO- KLINICZNYCH	INSTRUKCJA		Strona 6/stron 7	
	I-06/PO-03		Edycja 1	Wersja 1
	POBIERANIE, TRANSPORT I PRZECHOWYWANIE PRÓBEK DO BADAŃ PRZEZ LBK		Data obowiązywania 03.01.2022	

Material	Sposób pobrania	Przechowywanie, transport
BADANIA BAKTERIOLOGICZNE I MIKOLOGICZNE		
Włosy	1. Za pomocą pincety pobrać co najmniej 10-15 włosów ze środka ogniska zakażenia, wyrrywając je w taki sposób, aby w miarę możliwości pobrane zostały również cebulki włosów. 2. Jeśli jest to niemożliwe ze względu na kruchość włosów powierzchnię zmienionego chorobowo miejsca należy odkazić za pomocą chusteczki ze środkiem odciekającym, a następnie wykorzystując jałowe ostrze skalpela należy pobrać zeskrobiny skórne wraz z małymi porcjami włosów wraz z cebulkami.	Próbki zeskrobiny skórnych, włosów oraz fragmenty (zeskrobiny, opiłki, wycinki) paznokci należy transportować w suchym, grubym i ciemnym papierze, zagiętym na rogach w taki sposób, by uniemożliwić wydostanie się próbki. Tak przygotowany pakunek należy umieścić w suchym pojemniku (na przykład jałowym pojemniku na moczu). Dostarczyć do laboratorium w przeciągu 48 godzin. Przechowywać i transportować w temperaturze otoczenia.
BADANIA PARAZYTOLOGICZNE		
Rzęsy, zeskrobiny ze skóry w kierunku Demodex sp.	1. W dniu badania nie stosować żadnych kosmetyków do ciała (kremy, pudry, tusz do rzęs, balsamy i mleczka do ciała). 2. Próbki należy pobierać z zachowaniem zasad aseptyki, wprost na szkiełko podstawowe, pamiętając, że warstwa materiału naniesiona na jedno szkiełko nie może być zbyt gruba, aby nie utrudniać penetracji roztworu rozjaśniającego KOH/DMSO. - zeskrobiny ze skóry – pobierać za pomocą jałowego ostrza skalpela, z miejsc zmienionych chorobowo, uwzględniając najczęstsze lokalizacje nużeńca (okolice nosa, broda, czoło, bruzda nosowo-wargowa). - rzęsy – pobierać za pomocą małej pincety epilacyjnej z płasko zakończonymi ramionami. Pobrać co najmniej 5 rzęs z każdego oka (uwzględniając górną i dolną powiekę) wyrrywając je w taki sposób, aby pobrane zostały również cebulki włosów.	Próbki zabezpieczyć. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. Nie przechowywać. Transportować w temp. 18-25°C.
BADANIA WIRUSOLOGICZNE I SEROLOGICZNE		
Krew	I. Próbki do badań w kierunku: brucelozy, boreliozy, toksoplazmozy, mononukleozy (EBV) odry, różyczki, enterowirusów, kleszczowego zapalenia mózgu, krztuśca, mykoplazmozy, cytomegalii (CMV), wirusa opryszczki, wirusa HIV 1/2, HBs Ag z testem potwierdzenia, HBeAg, przeciwciał: anty HBe, HBc, HBc IgM, HBs, HCV, HAV IgM, alergii 1. Zdezynfekować ręce przed zabiegiem i założyć jałowe rękawice ochronne. 2. Starannie zdezynfekować skórę w miejscu wkłucia jałowym gazikiem, nasączonym aktualnie stosowanym środkiem dezynfekcyjnym w danej placówce. Począć do wyschnięcia. 3. Miejsce wkłucia nie powinno być więcej dotykane. 4. Pobrać krew z żyły w ilości 3-5 ml do próżniowej, jałowej próbki na skrzep.-Materiał należy pobierać tak, aby nie dotknąć krawędzi próbki. 5. Próbek krwi nie należy pobierać do próbek zawierających środki przeciwkrzepliwe (antykoagulanty) i środki konserwujące. Ilość pobranych próbek uzależnić od ilości zleconych badań. II. Próbki do badań metodami biologii molekularnej w kierunku: HBV, HCV, BKV, EBV, CMV - krew pełna 1. Materiał do badań pobrać w ilości ok. 3 ml, z zachowaniem warunków jałowości opisanych powyżej, do próżniowych, jałowych próbek na skrzep. 2. Próbek krwi nie należy pobierać do próbek zawierających środki przeciwkrzepliwe (antykoagulanty) i środki konserwujące. Ilość pobranych próbek uzależnić od ilości zleconych badań. 3. Materiał należy pobierać w rękawiczkach ochronnych uważając, aby nie dotknąć krawędzi próbki.	Materiał do badań przeciwciał i antygenów 1. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W razie konieczności przechowywać w temp. 2-8°C do 24 godzin. Transportować w temp. 2-8°C 2. Jeśli próbki nie można dostarczyć w ciągu 24 godz., krew należy odwirować – surowicę przechowywać w stanie zamrożonym i w takim stanie transportować. Materiał do badań molekularnych 1. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. Transportować w temp. 2-8°C. 2. W razie konieczności przechowywać w temp. 2-8°C do 24 godz. <u>Nie zamrażać.</u> Transportować w temp. 2-8°C.

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W OLSZTYNIE LABORATORIUM BADAŃ EPIDEMIOLOGICZNO- KLINICZNYCH	INSTRUKCJA		Strona 7/stron 7	
	I-06/PO-03		Edycja 1	Wersja 1
	POBIERANIE, TRANSPORT I PRZECHOWYWANIE PRÓBEK DO BADAŃ PRZECZ LBEK		Data obowiązywania 03.01.2022	

Material	Sposób pobrania	Przechowywanie, transport
BADANIA WIRUSOLOGICZNE I SEROLOGICZNE		
Wymaz z gardła i nosa	Próbki do badań w kierunku SARS-CoV-2, grypy, 16 patogenów oddechowych metodami biologii molekularnej Materiał należy pobrać od pacjentów wykazujących objawy grypy/grypopodobne I. Pobieranie wymazów z użyciem soli fizjologicznej/PBS jako podłoża transportowego. Zestaw do poboru składa się z: - soli fizjologicznej/PBS (zbuforowany roztwór soli fizjologicznej z chlorkiem wapnia i chlorkiem magnezu), - jałowej probówki niezawierającej podłoża transportowego, - trzech jałowych, osobno pakowanych patyczków wymazowych (każdy z trzech patyczków wymazowych musi być wykonany w całości z tworzywa sztucznego z wacikiem z włókna syntetycznego np. sztuczny jedwab, wiskoza, dacron itp. Wymazówki z drewnianym patyczkiem oraz bawełnianym wacikiem mogą zawierać substancje, które inaktywują niektóre wirusy oraz hamują reakcję PCR, w związku z czym nie należy ich używać). Sposób pobrania: 1. Od chorego za pomocą 3-ch jałowych patyczków wymazowych należy pobrać 3 wymazy: z gardła, z lewego nozdrza, z prawego nozdrza. 2. Wymaz z gardła pobrać przy szeroko otwartej jamie ustnej. W celu uniknięcia kontaminacji wymazu śliną należy docisnąć język ku dołowi przy użyciu szpatułki. Za pomocą sterylnego patyczka wymazowego energicznie potrzeć obie powierzchnie migdałków oraz tylną ścianę gardła (bez dotykania powierzchni jamy ustnej) zwracając szczególną uwagę na miejsca zmienione zapalnie. Patyczek wymazowy z pobranym materiałem umieścić w probówce transportowej (bez dotykania wacikiem jej ścianek). 3. W celu pobrania wymazu z nosa należy delikatnie odchylić głowę pacjenta do tyłu i przytrzymać za podbródek. Drugą ręką umieścić koniec jałowego patyczka wymazowego w prawym nozdrzu pacjenta. Wymaz powinien być pobrany energicznie, aby mieć pewność, iż zawiera on zarówno komórki, jak i śluz z wnętrza nozdrza. 4. Patyczek wymazowy z pobranym materiałem umieścić następnie w probówce, w której jest już wymaz z gardła (bez dotykania wacikiem jej ścianek). 5. Czynności z pkt. 3 i 4 powtórzyć podczas pobrania wymazu z lewego nozdrza. 6. Do probówki z trzema patyczkami wymazowymi dodać maksymalnie 1,5 ml soli fizjologicznej lub PBS, aby wacik i tylko wacik był całkowicie zanurzony. 7. Probówkę natychmiast zakręcić i zabezpieczyć przed wyciekaniem płynu, podpisać (imieniem i nazwiskiem pacjenta, nr PESEL, datą pobrania wymazu). II. Pobieranie wymazów z użyciem komercyjnych transportowych zestawów wirusologicznych. Sposób pobrania materiału zależy od rodzaju zestawu. W każdym przypadku należy postępować zgodnie z instrukcją producenta transportowego zestawu wirusologicznego. Po pobraniu wymazu probówkę natychmiast zakręcić i zabezpieczyć przed wyciekaniem płynu, podpisać (imieniem i nazwiskiem pacjenta, nr PESEL, datą pobrania wymazu).	Zabezpieczyć. Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium, najpóźniej w ciągu 24 godz. od momentu pobrania. Transportować w temp. 2-8°C w pozycji pionowej! Do czasu transportu probówkę z wymazami umieścić w pozycji pionowej w lodówce. <u>Nie zamrażać.</u>

6. Dokumenty związane

Brak

7. Formularze wynikające z instrukcji

Brak

8. Rozdzielnik

8.1.Egzemplarz nr 01 – Archiwum/Kierownik ds. Jakości

8.2.Egzemplarz nr 02 – Kierownik Laboratorium

8.3.Egzemplarz nr 03 – Kierownik OBP

8.4.Egzemplarz nr 04 – Kierownik OWS

8.5.Egzemplarz nr 05 – LBEK OBP